

**Finansdepartementet
v/ Finansmarkedsavdelingen**

Høringssvar i forbindelse med forslag til ny utlånsforskrift

Vi viser til Finansdepartementets høring om endringer i utlånsreguleringer, herunder forslag til ny utlånsforskrift. På vegne av våre medlemmer tillater vi oss med dette å komme med enkelte innspill i anledning forslagene som foreligger i mottatt høringsnotat.

Hvem vi representerer

Virke er hovedorganisasjon for den norske handel- og tjenestenæringen og organiserer mer enn 24 000 virksomheter innen bransjer som handel, servering, opplevelser, ideell helse m.m.

Mange av våre medlemmer vil direkte eller indirekte bli berørt av eventuelle endringer i utlånsreguleringen. Dette i forlengelsen av at deler av vår medlemsmasse omsetter kapitalvarer som kundene gjerne lånefinansierer på kjøpstidspunktet. I tillegg omsetter mange av våre medlemmer varer og tjenester som inngår i verdikjeden knyttet til fremstilling/vedlikehold av lånefinansierte objekter som eksempelvis bolig, fritidseiendom, bil, båt og lignende. Redusert tilgang til lånefinansiering for norske forbrukere kan redusere etterspørselen etter varer og tjenester som er viktige omsetnings- og lønnsomhetsdrivere for store deler av norsk handel. I neste omgang kan dette medføre redusert verdiskaping og sysselsetting med de negative konsekvensene dette har både på individ- og samfunnsnivå.

Våre vurderinger av forslagene

Vi vil på vegne av våre medlemmer uttrykke bekymring for flere av de foreslåtte endringene som det tas til orde for i høringsnotatet.

1. Løpetid for lån med kreditt med pant i annet enn bolig bør ha en maksimal løpetid som kan overstige 5 år.

Vi merker oss at Finansdepartementet foreslår følgende: «For kreditt med pant i annet enn bolig skal finansforetaket kreve årlig nedbetaling som annuitets- og serielån, slik at lånet er nedbetalt i løpet av panteobjektets økonomiske levetid, i tråd med fallet i markedsverdi, eller bortfall av pantet, men ikke lenger enn 5 år».

Vår vurdering er at en eventuell begrensning i maksimal løpetid på salgspantlån som foreslått av Finansdepartementet vil kunne ha svært negative konsekvenser. Vi ber derfor om at forslag til endring ikke følges opp, men at det fortsatt legges til rette for at løpetiden kan strekkes over panteobjektets reelle økonomiske levetid.

I mange tilfeller vil den reelle økonomiske levetiden for det pantesikrede objektet være på mer enn fem år. Vi stiller oss derfor svært undrende til departementets forslag om å forskriftsfeste en ufravikelig grense med hensyn til maksimal nedbetalingsperiode for salgspantlån. En slik grense tar ikke hensyn til at man i forbindelse med all kredittgivning alltid foretar en vurdering av hva som er panteobjektets reelle økonomiske levetid, og fastsetter nedbetalingstiden ut fra dette. Vi ser ingen

grunn til at man fra myndighetenes side skal overprøve en slik vurdering gjennom å forskriftsfeste et eksplisitt krav om maksimal nedbetalingstid.

Et krav om maksimal nedbetalingstid på fem år vil ramme mange av våre medlemmer som tilbyr varer der det er normalt å operere med en løpetid på salgspantlån som overstiger fem år. Eksempler på virksomheter som vil bli negativt berørt av Finansdepartementets forslag er forhandlere av bobiler og campingvogner, biler, båter og maskiner og utstyr til landbruket.

Konsekvensen av Finansdepartementets forslag vil være at etterspørselen etter denne typen varer reduseres ettersom redusert nedbetalingstid medfører en høyere likviditetsmessig belastning for forbrukerne per termin. Dette vil ha direkte negativ konsekvens for berørte virksomheters evne til å overleve i markedet over tid. Vi ser heller ingen grunn til at man fra myndighetenes side skal tvinge forbrukere til å nedbetale eksempelvis en bil over fem år, når denne typen kjøretøy har en høy restverdi (pantesikkerhet) langt utover den foreslåtte nedbetalingsperioden. Tilsvarende gjør seg gjeldende i relasjon til andre varer der den økonomiske levetiden for panteobjektet gjennomgående avviker fra perioden Finansdepartementet ønsker å innføre som maksimal nedbetalingstid.

2. Kravet om maksimal gjeldsgrad bør ikke reduseres fra 5 til 4,5 ganger bruttoinntekt for nye lån.

Vi registrerer at Finansdepartementet foreslår at grensen for maksimal gjeldsgrad skal reduseres fra 5 til 4,5 ganger bruttoinntekt for nye lån. Vi mener den foreslåtte nedjusteringen av kravet om maksimal gjeldsgrad vil være uheldig ettersom det vil ha negative implikasjoner på etterspørselen etter varer og tjenester fra våre medlemmer. Dette i forlengelsen av at forbrukerne i mindre grad gis tilgang til finansiering av egen bolig, med de negative implikasjoner dette har for den samlede verdikjeden for blant annet byggevarer og varer til hjemmet.

3. Enkeltpersonforetak bør ikke omfattes av virkeområdet til ny forskrift

Vi ber Finansdepartementet vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å inkludere enkeltpersonforetak i virkeområdet til ny forskrift. Dette vil kunne medføre at mange næringsdrivende innen spesielt landbruket, men også andre sektorer, rammes av innstramninger i utlånsregelverket. Noen konkrete eksempler på de uheldige konsekvensene av dette er:

- Redusert mulighet for enkeltpersonforetak til å investere i driftsmidler til bruk i næring som følge av krav om maksimalt fem års nedbetalingstid for salgspantlån.

Restriktiv regulering av maksimal nedbetalingstid vil medføre at den økonomiske/likviditetsmessige belastningen ved lånopptak i forbindelse med maskiner og utstyr blir uoverkommelig for mange enkeltpersonforetak innen eksempelvis landbrukssektoren. Dette rammer både de næringsdrivende som er organisert som enkeltpersonforetak direkte, og hele verdikjeden for varer som vanligvis finansieres med salgspantlån. Vi tillater oss nok en gang å stille spørsmål ved hvorfor man ikke legger til rette for en videreføring av prinsippet om at nedbetalingstiden bør reflektere den reelle økonomiske levetiden til aktuelle panteobjektet uten innføring av en maksimalramme på fem år.

- Redusert mulighet for enkeltpersonforetak til å investere i driftsmidler som følge av krav om maksimal gjeldsgrad på 4,5 bruttoinntekt.

Mangelfull mulighet til å investere i driftsmidler svekker verdiskapings- og produktivitetspotensialet til enkeltpersonforetak. Tatt i betraktning at andelen misligholdte salgspantlån er lav, har vi utfordringer med å se begrunnelsen for hvorfor maksimal gjeldsgrad skal reduseres.

- Krav til at nye lån med pant i annet enn bolig blir underlagt krav om blant annet maksimal gjeldsgrad.

Ved å inkludere ethvert salgspantlån i vurderingen av maksimal gjeldsgrad vil mange enkeltpersonforetak innen både landbruket og andre næringen ha utfordringer med å benytte lån som finansiering av viktige, nødvendige investeringer for å holde egen drift i gang. Ved å inkludere denne selskapsformen i virkeområdet til loven diskriminerer man enkeltpersonforetak som selskapsform relativt til andre selskapsformer som eksempelvis aksjeselskap.

Dersom enkeltpersonforetak også skal omfattes av ny forskrift, bør man sørge for å innta en formulering som gjør at kravene i forskriften ikke blir gjort gjeldende ved investering i driftsmidler til bruk i næring.

Avslutningsvis:

Vi merker oss at Finansdepartementet i sin vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene vedgår at en innstramning i utlånspraksisen vil bidra til at flere husholdninger ikke vil oppnå ønsket finansiering for kjøp av bolig, varer og tjenester, herunder biler. Vår vurdering er at forslaget til ny utlånsforskrift vil kunne ha dramatiske konsekvenser for hele verdikjeder innen norsk handel.

Vi ber med utgangspunkt i dette Finansdepartementet revurdere enkelte av de fremsatte forslag som eksplisitt kommentert av oss i dette høringsinnspillet. Våre tydelige tilbakemeldinger må også sees i lys av deler av norsk handel befinner seg i en krevende økonomisk situasjon som følge av koronapandemien, og at en ny utlånsregulering i verste fall vil medføre at situasjonen blir enda vanskeligere å håndtere for berørte virksomheter. Dette vil kunne ha negative verdiskapings-, sysselsettings-, og samfunnsmessige konsekvenser minst på høyde med annen form for finansiell ustabilitet.

Oslo, 10.november 2020

Iman Winkelman

På vegne av Hovedorganisasjonen Virke